

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre *Bearn o la sala de les nines* de Llorenç Villalonga a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/obra/bearn-o-la-sala-de-les-nines-1956> >

Bearn o la sala de les nines (1956)

La darrera novel·la d'en Llorenç Villalonga és *Bearn o La Sala de las Muñecas*. L'autor, tots ho sabem, començà la seva tasca de novel·lista amb una obra en català: l'escandalosa *Mort de dama*, de fàcil i reiterat èxit. Que ara, vint-i-cinc anys després, publiqui la seva obra més ambiciosa en castellà no implica un canvi d'actitud: en

[Llorenç Villalonga](#), des de sempre, ha practicat aquesta cosa nefanda -tantes vegades, però, indefugible- i prou corrent al nostre país que és el bilingüisme. Ja aquella excel·lent continuació de *Mort de dama* que es diu *Madame Dillon*, va esser publicada -l'any 1937, si mal no record, i en edició privada- en castellà. I anà alternant així *Rosa y negro* -o *Silvia Ocampo*, en la primera versió, en forma dramàtica, que veié la llum a la revista "Brisas"- amb *La novel·la de Palmira*, *Fedra amb Faust* i els seus contes, diàlegs i *pastiches* amb articles periodístics i els acudits de madame Dormand.

Semblava, darrerament, mostrar una definitiva inclinació a expressar-se, com sembla més coherent, en català. Però, mentre anava escrivint la seva última novel·la, es publicà a Barcelona la tercera edició de *Mort de dama*. El català amb què aquest llibre venia escrit resultà irrecognoscible pel mateix autor. No en tenia, tanmateix, tota la culpa l'editorial barcelonina. Les primeres edicions -fetes a Mallorca i supervisades per no sé quin mestre de la Llengua- eren igualment deplorables. Serviren, això no obstant, de model a l'última. Entre autor i editor es creuaren unes cartes, per tal de resoldre una mica la qüestió, que no feren més que empitjorar-la. Hi havia, a més, el precedent de *La novel·la de Palmira*, on tampoc es respectaven les formes dialectals, que l'autor hauria volgut intactes a la part dialogada. El criteri que se seguí, tant en l'un com en l'altre llibre, fou, més que rigorista, desorientat. L'autor, cansat i enfadat, traduí la part del llibre que duia escrita i l'acabà en castellà.

Això, la traducció del llibre i la dedicació pertinaç de l'autor al bilingüisme, pot explicar les seves vacil·lacions idiomàtiques i, sobretot, l'absolut menyspreu que sent i ha sentit sempre per allò que en podríem dir preocupació estilística, tan evident, en canvi -diguem-ho de passada-, i prou reeixida en el seu germà Miquel, el vivaç autor de *Miss Giacomini*. En Llorenç, Villalonga només es preocupa -i en això coincideix amb Pío Baroja, tan distant d'ell per altra banda- de fer-se entendre amb la màxima claredat i precisió. Ell maneja i domina el matís i la distinció fins a la màxima subtilitat, a la manera del seu admiradíssim Marcel Proust. ¿Cal dir que convindria, però, per reeixir del tot en tan delicada empresa dominar també l'idioma?

Bearn és una novel·la de maduresa, de la maduresa d'en [Llorenç Villalonga](#). A les catàstrofes grotesques de dona Obdúlia Montcada i de Palmira i a la neurosi i civilitzada melancolia d'Alícia Dillon i Sílvia Ocampo ha succeït el seny de Maria Antònia, exquisidesa femenina entrevista ja per l'autor des de la seva primera obra i que sembla contrafigurar persones que li han estat, al món, particularment estimades.

Bearn és -ja que hem citat Baroja- l'antítesi de la novel·la barojiana (aquest tipus de novel·la que hom vol, una mica esquemàticament, fer arrancar en línia directa, de la picaresca espanyola). Assentada en la novel·la francesa tradicional (Balzac, Flaubert, Stendhal, Proust) i concebuda en la lectura

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre *Bearn o la sala de les nines* de Llorenç Villalonga a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/obra/bearn-o-la-sala-de-les-nines-1956> >

d'obres tan -diguem-ho així- normals com les de Colette, Mauriac i, especialment, Schlumberger, s'esmerça en una construcció acuradíssima, evitant l'anècdota paràsita i la distractiva divagació, i en una aprofundida realització dels personatges. És, doncs, d'allò més diferent a la novel·la d'acció; i l'autor s'endinsa en els mínims motius de vida quotidiana i es ret a l'estudi psicològic a tota ultrança. No és casual que una primera versió de la novel·la la constitueixi *Faust*: en [Llorenç Villalonga](#) es plau d'esbossar les seves novel·les en versions dramàtiques; cal que els personatges visquin i s'expliquin per ells sols. Acceptant la terminologia d'Anouilh -tan clara i tan aclaridora- podríem dir que els personatges d'en Villalonga no són dramàtics (és a dir, sorprenents), sinó tràgics (o sia, prevists, sincers). Ara, això sí, prou civilitzats, sota l'exigent ploma de l'autor, per a no rebel·lar-se a l'estil dels de Pirandello o d'Unamuno.

Aquesta classificació de *Bearn* dins el tipus de novel·la psicològica -tan blasmat avui dia- no li lleva, però, cap valor d'actualitat. A una altra banda he dit que *Bearn* serveix a l'home d'avui. Entre altres coses, precisament perquè no és una novel·la de moda. Com no ho han estat mai -tot i essent-ho, i excusau-me la paradoxa- les novel·les de Flaubert, de Dostoievski o de Thomas Mann. Jo no crec en la supremacia de les novel·les *engagées*, com diuen els francesos -mestres en terminologia-, o de *témoignage*. Com no crec tampoc, naturalment, que no tinguin aquestes raó d'esser. *Bearn* és una novel·la clàssica, amb totes les condicions de proporció i raonabilitat del classicisme: ni vençuda a la multiplicitat d'acció d'una novel·la de Baroja o de John Dos Passos ni a la morositat d'un *Ulysses* o d'un relat de Faulkner. Com no es tanca dins un tremendisme a l'estil de Sartre, però tampoc en un acaramel·lament enfitós. Tota ella concebuda, com la mateixa anècdota que explica, sota el signe primordial del seny, es desenrotlla amb un grau de civilització i d'elegància que difícilment trobam -per bé o per mal- en els autors d'avui.

(*Ponent*, II, hivern 1956)

Copyright © 1980

bibliografia

Bibliografia

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=t&searcharg=Bearn+o+la+sala+de+les+nines&sortdro pdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SBearn+o+la+sala+de+les+nines|Orighresult |U1?lang=cat&suite=pearl>

WEB: Per comprar-ne llibres

<http://www.llibres.cat/ca/llobres/bearn-o-la-sala-de-les-nines>

WEB: Articles de Traces sobre l'obra

http://traces.uab.cat/search?p=Bearn+o+la+sala+de+les+nines&f=keyword&action_search=Cerca&c =Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=0&of

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre *Bearn o la sala de les nines* de Llorenç Villalonga a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/obra/bearn-o-la-sala-de-les-nines-1956> >
=hb

comentaris sobre l'obra

Crítica

WEB: Fundació Casa Museu Llorenç Villalonga

Biografia, publicacions, bibliografia i agenda d'activitats.

<http://www.cmvillalonga.org/cat/index.html>

PDF: Bearn o la sala de les nines

Dossier de Dolors Juanola, Montserrat Torra i Ivonne Tutusaus sobre aquesta novel·la, dins el Seminari didàctic "El gust per la lectura" (1998-1999).

http://www.xtec.es/lic/centre/professorat/dossiersgust/Villalonga_1998.pdf

WEB: Comentari de Bearn...

...vida i obra, i bibliografia.

<http://www.xtec.es/centres/a8026075/obres.html>
